

KRÓNIKA

BENKŐ LORÁND KÖSZÖNTÉSE

1981. december 19-én Benkő Loránd betöltötte 60. életévét. Aki személyesen ismeri, nem hiszi, hogy már; aki pedig csak írásait olvasta, kételkedik, hogy csak most. S valóban! A közéleti tevékenység és tudományszervezés örök feszültségében élő, a magyar nyelvtudomány és annak művelői érdekében állandóan harcban álló, érvelésre, vitára mindig kész; vagy a nyelvjárási gyűjtőutak szüneteiben futballozó, esti összejöveteleiken népdalokat éneklő ember nem lehet még hatvan esztendősen. Lélekben nem is az! Higgadságát, nyugodtságát, mindenkit megértő életbölcsségét tekintve azonban idősebbnek vélnénk. Különösen pedig az ELTE Értesítőiben évente megjelenő publikációs jegyzékét lapozgatva döbbenünk meg: hogyan lehetett ennyit dolgozni ilyen rövid idő alatt? S milyen munkákat! Nyelvatlasz-gyűjtéstől nyelvelméleti munkákig, középiskolai és egyetemi tankönyvektől a TESz. szerkesztéséig, népszerűsítő újságcikkektől a legrégebb szövegemlékeink minden eddiginél alaposabb földolgozásaiig! És ebben az életműben a magyar névtudomány is rangos helyet foglal el.

Pályájának indulása is névtani munkákkal kezdődött. Összegyűjtötte, majd közzétette az erdélyi Nyárádmunte helyneveit olyan alapos és újszerű földolgozással, hogy azóta is példaképnek tekintik a magyar helynevekkel foglalkozó kutatók (A Nyárádmunte földrajzinevel. Bp., 1947. és A Nyárádmunte földrajzi nevei. II. Adattár. Debrecen, 1950.)

A személynévkutatás területéről is ekkor közölte első tanulmányait. A régi magyar személynévadás (Bp., 1949.) című könyve az első olyan nagyobb összefoglalás, amely az egész régi magyar személynévanyagot fölöleli. A történeti személynévvizsgálat kérdései (MNY. XLV, 116—24, 244—56) tudománytörténeti és módszertani szempontból egyaránt jelentős. Nyugodtan mondhatjuk, hogy megjelenésének idejéig az

az összes publikált idevágó irodalmat összefoglalja, értékeli, s hosszú időre irányt szab a történeti személynevek kutatásai számára.

A magyar nyelvtudomány más részterületein dolgozva sem szakított a névtannal. Számtalan névtudományi cikke közül hadd említssem meg az I. Magyar Névtudományi Konferencián tartott előadásának a Nyelvtörténet a névtudományban (NévtVizsg. Bp., 1960. 132—5) címmel közreadott változatát. A II. Magyar Névtudományi Konferencián (1969. szeptember 2—4.) Névtudományunk helyzete és feladatai (MNyTK. 70. sz. 7—16) címmel tartotta meg a konferencia fő előadását. A III. konferencián, 1980 szeptemberében pedig önzetlenül vállalta a nem könnyű elnöki tisztség betöltését, az egész konferencia elvi és módszertani irányítását. A névtanosok nemzetközi szervezete (International Centre of Onomastics) magyar delegátusának tagja, konferenciáinak — ha azok nem Amerikában vannak — rendszeres résztvevője és előadója. Minden névtani megbeszélésnek segítőkész támogatója és aktív részese. Számtalan szakdolgozat, doktori és kandidátusi értekezés irányítója, segítője és bírálója. Ami bennünket pedig különösen közelről érint: az ELTE névtani kiadványainak, köztük a Névtani Értesítőnek is lelkes támogatója. Mellénkállása, bátorítása és hathatós segítsége nélkül aligha jelenhetne meg egyetlen névtani sorozat is.

A magyar névtanosok nevében folyóiratunk is köszönti Benkő Lorándot születésnapja alkalmából. További jó egészséget, eredményes munkát, sok számos esztendő — több örömmel, kevesebb gonddal — kívánunk liszta szivből, őszintén.

HAJDÚ MIHÁLY